

Børnehuset Isenvad

Den lille institution med det store nærvær!

2017

Samlet evaluering af den pædagogiske læreplan 2014

Den pædagogiske læreplan har stor betydning for det daglige pædagogiske arbejde i Børnehuset Isenvad.

Vi har siden vi udarbejdede læreplanen i 2014 løbende evalueret på de enkelte læreplans temaer. Denne løbende evaluering er sket på vores månedlige P-møder, hvor vi hver gang har gennemgået et nyt tema og evalueret det. Vi har i den forbindelse også tilrettet den pædagogiske læreplan, således at den kontinuerligt har stemt overens med, det vi faktisk går og gør i hverdagen.

Vi har arbejdet med et årshjul, hvor hvert læreplanstema har været i fokus i ca. 2 måneder. Læreplanstemaet "Den personlige udvikling" har været en del af arbejdet med alle de øvrige temaer. Dermed har vi i løbet af et år været omkring de 6 læreplanstemaer. I forbindelse med hvert læreplanstema har vi benyttet SMITTE-modellen, som redskab i planlægnings-, gennemførelses- og evalueringsprocessen. SMITTE-modellen har vist sig, at være et godt arbejdsredskab, som sikre at vi har fokus på de mål vi sætter os for arbejdet med læreplanstemaerne.

Børnehusets struktur, hvor børnene er aldersintegreret, har vist sig at skabe et behov for også at arbejde aldersopdelt. Vi har derfor besluttet, at aldersopdele børnene i forbindelse med vores funktionsgrupper, hvor vi arbejder med de forskellige læreplanstemaer.

Vi har valgt at opdele børnene i 3 grupper: Mini-banden, Mellem-banden og Eventyr-banden.

Mini-banden er de yngste børn, hvor vi fokuserer på den grundlæggende læring og arbejder med at lære børnene at gå i børnehaven.

Mellem-banden er den mellemste gruppe, hvor vi øger krav og forventninger til børnene. Her arbejder vi med at udvikle børnenes færdigheder yderligere.

Eventyr-banden er Børnehusets førskole-gruppe, hvor vi målrettet arbejder med at forberede børnene på at skulle i skole.

Der arbejdes med det samme læreplanstema i funktionsgrupperne. Det bliver dermed en fælles indsats. Der er fast til knyttede medarbejdere i hver af grupperne, som inden hvert læreplanstema laver en brainstorm på, hvordan de kan arbejde med temaet i forhold til deres aldersgruppe.

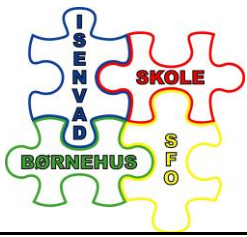
I planlægningsfasen har vi fokus på inklusionen. Der tænkes i, hvordan det enkelte barn kan deltage og på hvilke præmisser. For de børn som har særlige behov tilrettelægges aktiviteter, som er målrettet den enkelte.

Når vi arbejder med et læreplanstema oplever vi ofte, at der er sammenhænge til andre læreplanstemaer. De enkelte temaer kan ikke stå alene, men griber ind i hinanden. I enhver aktivitet vi planlægger kommer vi uundgåeligt omkring flere læreplanstemaer. På trods af dette, oplever vi, at det har stor værdi, at vi har fokus på et læreplanstema af gangen, og at vi i løbet af året når omkring alle læreplanstemaer.

Når vi har fokus på et læreplanstema, oplever vi, at det spredes til de øvrige aktiviteter i hverdagen. Det er derfor ikke kun i de aldersopdelte funktionsgrupper, der arbejdes med temaerne. Det bliver en naturlig del af hverdagen.

Arbejdet med læreplanstemaerne synliggøres i institutionen, hvor vi ophænger de udarbejdede SMITTE-modeller sammen med vores billedokumentation.

I forbindelse med anvendelsen af Hjernen & Hjertet, hvor de 6 læreplanstemaer går igen, kommer vi i dialog med forældrene om arbejdet med de pædagogiske læreplaner. Det kan være med til, at skabe en større forståelse i forældregruppen, for det pædagogiske arbejde der udføres.

Pædagogisk læreplan 2017

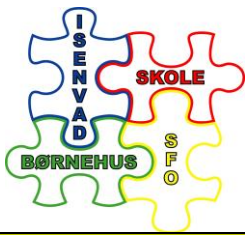
Børnehuset Isenvad er en LP-institution, og benytter LP-modellen som grundlag for de tiltag vi iværksætter i forhold til de børn, der har særlige behov. Når vi benytter LP-modellen og analyserer de udfordringer (opretholdende faktorer) som børnene har, sker det også med fokus på læreplanstemaerne.

Børnehusets pædagogiske læreplan er blevet et arbejdsredskab, som vi forholder os til i hverdagen, og som danner fundamentet for det pædagogiske udviklingsarbejde der udføres. Den pædagogiske læreplan har styrket fagligheden i det pædagogiske arbejde til gavn for børn, forældre og ikke mindst medarbejderne.

PÆDAGOGISK LÆREPLAN 2016-2018

Institutionens navn og logo	
Beliggenhed	Børnehuset Isenvad Bygaden 35, Isenvad 7430 Ikast
Fysiske rammer	Børnehuset Isenvad har til huse i en tidligere tekstilfabrik og en villa, som er sammenbygget. Institutionen er placeret centralt i Isenvad, nærmeste nabo er Isenvad Skole.
Hvem er vi	<p>Isenvad Skole & Børnehuset Isenvad er organisatorisk sammenlagt med Vestre Skole i Ikast. Børnehuset Isenvad er derfor en såkaldt USFO (Udvidet Skole Fritids Ordning.)</p> <p>I Børnehuset Isenvad modtager vi børnene når de er 2,9 år og de forlader os når de starter i skole som 6 årige. Der er rullende skolestart i Isenvad. Derfor er der skolestart 4-5 gange årligt, hvor børnene starter i små grupper.</p> <p>I Børnehuset Isenvad modtager vi alle lokalområdets børn, hvilket resulterer i skiftende børnetal. Vi er normeret til 40-45 børn. Børnetallet er p.t. stigende.</p> <p>Personalet består af erfarne pædagoger og medhjælpere som har været ansat i institutionen i en årrække. I perioder har vi ekstra personale i form af PAU-studerende, virksomhedspraktikanter og personer i job med løntilskud. Personalet er veluddannet, og har alle et diplommodul i inklusion. Derudover har enkelte specialiseret sig inden for områder som sprog, motorik og AKT.</p> <p>Vi vægter forældresamarbejdet højt, og forsøger at være i daglig kontakt med alle forældre. Vi informerer om dagens aktiviteter på tavler i garderoben, hvor der også er en billedskærm, som viser de billeder vi har taget i løbet af dagen. Vi har en aktiv forældregruppe, som er aktivt deltagende i institutionens hverdag.</p> <p>Vi arbejder med social kapital, og har i den forbindelse defineret institutionens kerneopgave som:</p> <p style="padding-left: 20px;">✓ ” At skabe læringsmiljø, hvor den enkelte udvikler sig og lærer.”</p> <p>Det er ud fra denne kerneopgave, at det daglige pædagogiske arbejde planlægges og gennemføres. Kerneopgaven er fundamentet for de kerneydelser, som det pædagogiske arbejde består af.</p> <p>I Børnehuset Isenvad har vi siden 2010 deltaget i pilotprojektet med implementering af LP-modellen i Dagtilbud. Vi anvender LP-modellen som analyseredskab, for at forbedre læringsmiljøet.</p> <p>Når vi anvender LP-analysemodellen sikrer vi os, at vi kan iværksætte en målrette indsats i forhold til de opretholdende faktorer.</p>

Pædagogisk læreplan 2017

Læring og didaktiske overvejelser

<p>Læring</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi arbejder med børnenes læring gennem en anerkendende tilgang, hvor vi bygger på det enkelte barns kompetencer. I den forbindelse har vi fokus på, at behandle børnene forskelligt for at give dem lige vilkår. ➤ Det er vores generelle mål, at gøre børnene selvhjulpne således, at de er i stand til at tage hånd om deres eget liv. ➤ Vi arbejder med børnene i differentierede læringsfællesskaber, hvor der er fokus på den personlige og sociale læring. ➤ IT og medie er en naturlig del af hverdagen i institutionen.
<p>Læringsmiljø - og herunder pædagogisk tilrettelæggelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi arbejder med børnene i mindre grupper, hvor der er mulighed for at have fokus på den enkelte. ➤ Aktiviteterne planlægges i forhold til de behov, vi til enhver tid oplever der er i børnegruppen. ➤ Når der eksempelvis arbejdes med temaet "Sprog" sker det i forhold til den specifikke børnegruppe, og de børn som har særlige behov inddrages i arbejdet. ➤ Hjernen & Hjertet anvendes som redskab til, at skabe det nødvendige overblik i forhold til børnenes udvikling. ➤ I forhold til børn med særlige behov og udfordringer af forskellig art, anvender vi LP-modellen som analyseværktøj når vi skal iværksætte nødvendige tiltag. ➤ Børnene lærer at anvende IT i deres undersøgelse af livet.
<p>Personalets rolle</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Personalet er centrale aktører i arbejdet med børnenes trivsel, udvikling og læring. Personalet skal til enhver tid agere som gode rollemodeller, som børnene kan spejle sig i. ➤ I relations arbejdet spiller personalet en aktiv rolle, såvel i relationen mellem den voksne og barnet som i relationen mellem børnene. ➤ Personalet guider børnene i forbindelse med konfliktløsning, legerelationer, valg af aktiviteter m.v. ➤ Personalet skal derfor til enhver tid have overblik over det enkelte barns udviklings stadie. ➤ Personalet uddannes som vejledere i IT, således at de er i stand til at guide børnene i deres søgen på nettet.

Metoden bag udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan er et pædagogisk redskab til at understøtte barnets læring og den pædagogiske udvikling i institutionen. Det betyder, at beskrivelse og evaluering af læreplanen sker med fuld involvering af det pædagogiske personale. Læreplanen anvendes løbende som et pædagogisk værktøj til planlægning, refleksion og evaluering af pædagogiske processer og praksis med udvikling og læring for øje.

SMITTE-modellen

Den pædagogiske læreplan indarbejdes i den systemiske model SMITTE-modellen, der er bygget op omkring seks faktorer, som er indbyrdes afhængig af hinanden. Hvis man ændrer på en af faktorerne, påvirker det de andre faktorer.

Sammenhæng

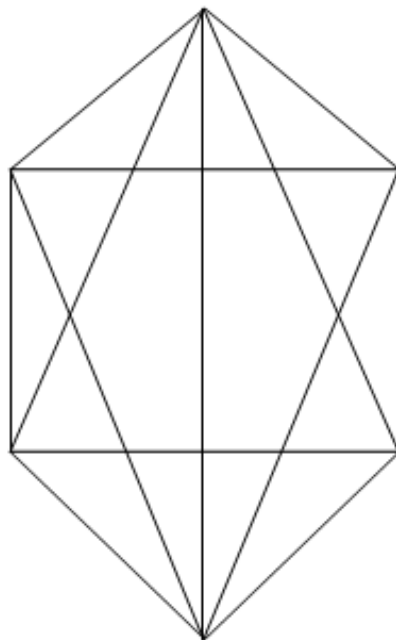
På hvilken baggrund og ud fra hvilke forudsætninger iværksættes tiltaget?

Evaluering

Hvordan vil vi evaluere, har vi nået målene og hvad gør vi fremover?

Tegn

Hvordan kan vi se, høre og fornemme, at vi er på vej mod målet?

Mål

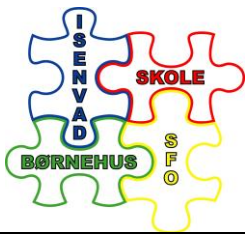
Hvad vil vi gerne opnå med tiltaget?

Inklusion

Hvordan bidrager tiltaget til at fremme socialt udsatte børns kapital?

Tiltag

Hvilke konkrete handlinger skal kendetegne tiltaget?

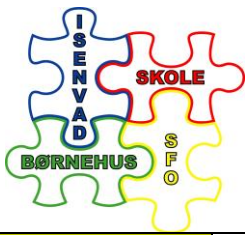
Pædagogisk læreplan 2017

<p>De 6 læreplanstemaer</p>	<p>Med udgangspunkt i institutionens nuværende pædagogiske læreplan, samt planlægningen for de kommende 2 år, udarbejdes målbeskrivelser, tegn og tiltag for nedenstående områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barnets alsidige personlige udvikling • Social kompetence • Sprog • Krop og bevægelse • Naturen og naturfænomener • Kulturelle udtryksformer og værdier • Børn med særligt behov • Overgange • Politiske målsætninger i Vision 2016 • Eventuelle egne målsætninger <p>I praksis skal barnets udvikling ses i en helhed i forhold til alle 6 læreplanstemaer. Man kan dog have fokus på et enkelt tema i en periode eller ved en aktivitet i forbindelse udvikling og evaluering af den pædagogiske praksis.</p>
<p>Evaluering</p>	<p>Evaluering, i forbindelse med den pædagogiske læreplan, er en systematisk vurdering af, hvorvidt de opstillede mål er indfriet. Evaluering er både tilbageskuende og fremadrettet.</p> <p>Evaluering handler således grundlæggende om opstilling af mål, dokumentation i forhold til målopfyldelse og vurdering af arbejdet.</p>

Pædagogisk læreplan 2017

Barnets alsidige personlige udvikling	
Tema	Børns personlige udvikling sker bedst i en omverden, der er lydhør og medlevende. Samtidig med at børn skal have mulighed for at opleve sig selv som afholdte og værdsatte individer, der er beskyttet af et fællesskab, skal de også lære at se og forstå samspillet og de konflikter, der kan opstå med andre – både børn og voksne. Det er vigtigt, at børn får mulighed for at få et stadigt mere nuanceret kendskab til både sig selv og andre. At føle sig genkendt og husket af andre, både som det barn, der startede i dagtilbuddet, og den person, det senere udviklede sig til at blive, giver børn kontinuitet og tryghed.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil skabe et miljø, hvor barnet oplever at være anerkendt, værdsat og respekteret af både de voksne og de andre børn. ➤ Vi vil skabe rammer, hvor barnet har mulighed for at udvikle sig i forskellige fællesskaber, samt får mulighed for, at udvikle forståelse for egne og andres følelser og grænser. ➤ Vi vil skabe en tydelig og forudsigelig struktur der sikrer, at vi tager udgangspunkt i både børnegruppen og det enkelte barn.
Inklusion	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi arbejder med børnene i grupper af forskellig størrelse, for at sikre os at alle børn får følelsen af, at være en del af et fællesskab, fordi fællesskabet er en forudsætning for barnets dannelse og udvikling. ➤ Vi sammensætter grupperne i forhold til det enkelte barns behov og forudsætninger. ➤ Vi skaber de nødvendige rammer for børn med specifikke vanskeligheder.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi møder barnet med anerkendelse og respekt, og guider børnene til at gøre det samme. ➤ Vi planlægger aktiviteter, så barnet kan indgå i mange forskellige fællesskaber. ➤ Vi er nærværende og deltagende voksne i både strukturerede og ustrukturerede situationer. ➤ Børnene møder synlige og interesserede voksne, der støtter og guider dem i forskellige sammenhænge. ➤ Gennem arbejdet i små grupper styrker vi det enkelte barns kendskab til egne og andres følelser og grænser. ➤ Igennem anerkendelse styrker vi det enkelte barns tro på sig selv. ➤ Anerkendende dialog med barnet og dets forældre.
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi oplever, at barnet tager initiativ og byder ind med egne ideer i den frie leg og strukturerede aktivitet. ➤ Vi oplever, at barnet selv er i stand til at sige til og fra på en hensigtsmæssig måde. ➤ Vi oplever, at samværet blandt børnene er positivt og respektfuldt.

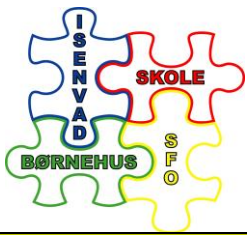
Pædagogisk læreplan 2017

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi oplever, at barnets følelser bliver anerkendt af de voksne og derved føler barnet sig trygt og værdsat. ➤ Vi oplever, at barnet søger sammen med andre børn på tværs af alder og køn. ➤ Vi oplever, at barnet respekterer det de voksne siger og efterlever kollektive beskeder.
<p>Evalueringsprocesser</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil skabe en tydelig og forudsigelig struktur der sikrer, at vi tager udgangspunkt i både børnegruppen og det enkelte barn. <p>I Børnehuset Isevad er der en fast genkendelig rytme på dagen, hvor en række hverdags aktiviteter som frugt, spisning og bleskift er struktureret, således at det imødekommer børnegruppens behov.</p> <p>Aktiviteterne planlægges således, at de kan ske i differentierede fællesskaber, hvor der er mulighed for at tage individuelle hensyn. Det sker ved, at personalet i vid udstrækning arbejder med børnene i små grupper.</p> <p>I forbindelse med spisning opdeles børnene i små grupper, hvor de sammen med en voksen har en hyggelig spisesituation.</p> <p>I hverdagen forsøger vi at leve op til institutionens motto:</p> <p style="text-align: center;">“Vi behandler børn forskelligt for at give dem lige vilkår”.</p> <p>I den forbindelse anvender vi piktogrammer eller anden form for visualisering til de børn, som har behov for dette.</p> <p>Vi giver ligeledes de børn, der har behov for det, mulighed for at holde en pause i løbet af dagen. Det sker i dialog med forældrene.</p> <p>I vores funktionsgrupper er børnene aldersopdelt, således at indholdet i de pædagogiske aktiviteter kan målrettes aldersgruppen.</p> <p>Vi har indrettet institutionen således at de enkelte rums indretning indikere, hvilke aktiviteter der hører til der. Ved hjælp af STOP-skilte har vi mulighed for, at en gruppe børn kan lege i et rum uden at blive forstyrret. STOP-skiltene anvendes også som regulering af den daglige brug af de enkelte rum.</p> <p>Der er tydelige rammer for den adfærd, vi ønsker hos børnene. De voksne stiller tydelige forventninger til det enkelte barn, hvilket skaber tryghed og ro.</p>

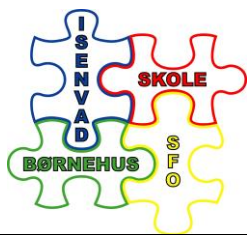
Pædagogisk læreplan 2017

Sociale kompetencer	
Tema	Sociale kompetencer handler om at kunne indgå positivt med andre mennesker i venskaber, grupper og kulturer i forskellige situationer. Disse kompetencer udtrykkes og tilegnes af børn i samspil med hinanden og andre voksne.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil skabe mulighed for, at barnet lære at indgå i differencerede fællesskaber. ➤ Vi ønsker, at børnene tager hensyn til hinanden og respektere hinandens grænser. ➤ Vi ønsker, at børnene forstår egne og andres følelser og signaler, og udvikler empati.
Inklusion	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi behandler børn forskelligt for at give dem lige vilkår. ➤ Vi arbejder med børnene i små grupper for at sikre os, at alle børn får følelsen af at være en del af et fællesskab, fordi fællesskabet er en forudsætning for barnets sociale dannelse og udvikling. ➤ Vi forsøger, at tage hensyn til det enkelte barns behov og forudsætninger. ➤ Personalet uddannes til at varetage specialopgaver.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gennem arbejdet og leg i små grupper styrker vi det enkelte barns kendskab til egne og andres følelser og grænser. ➤ Vi planlægger aktiviteter, så børnene kan indgå i mange forskellige fællesskaber på tværs af alder, køn og forudsætninger. ➤ I dagligdagen arbejder vi med at lære børnene de sociale spilleregler, eksempelvis at vente på tur, tale pænt til hinanden, hjælpe hinanden... ➤ Vi guider børnene i konfliktløsning og deltagelse i fællesskabet. ➤ Vi anerkender børnenes positive handlinger og relationer. ➤ Vi voksne er bevidste om, at vi er positive rollemodeller for børnene. ➤ Ressourcepædagogen fungerer som supervisor og påtager sig konkrete opgaver i forhold til børn med særlige behov. ➤ Der skabes rum for, at de børn der har behov for at trække sig fra fællesskabet, har mulighed for dette.
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi kan se, at børnene kontakter hinanden på en positiv måde og opbygger legerelationer.

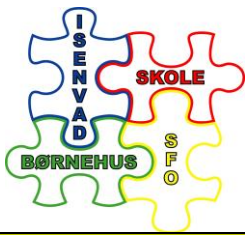
Pædagogisk læreplan 2017

	<ul style="list-style-type: none">➤ Vi kan se, at børnene drager omsorg for hinanden, eksempelvis ved at trøste eller søge hjælp hos en voksen, når en kammerat har brug for det.➤ Vi kan se, at børnene inviterer andre ind i legen.➤ Børnene øver sig i at sige fra ved at bruge ordet "stop!" eller søge hjælp hos en voksen.➤ Børnene udvikler deres forståelse for institutionens normer og regler.
Evalueringsprocessen	<ul style="list-style-type: none">➤ Vi ønsker, at børnene tager hensyn til hinanden og respektere hinandens grænser. <p>I funktionsgrupperne har vi haft fokus på det sociale samspil mellem børnene. Der er i forbindelse med planlægningen udarbejdet SMITTE-modeller, og arbejdet er dokumenteret ved hjælp af Pic-Collage. Forløbet er efterfølgende evalueret på et P-møde.</p> <p>Der er på tre forskellige udviklingsstadier arbejdet med børnenes forståelse af deres egen og andres rolle i det sociale samspil. Bl.a. har vi arbejdet med følelser og, hvordan man kan aflæse andres signaler og, hvordan man siger fra på en konstruktiv måde. Vi har indført "stop-regel" og "trafiklys".</p> <p>I hverdagen har vi indført fælles oprydning, hvor en gruppe børn får ansvaret for oprydningen i et lokale eller et område.</p> <p>Ved at afprøve forskellige metoder, har vi udviklet den bedste måde, at få børnene til at deltage aktivt i oprydningen.</p>

Pædagogisk læreplan 2017

Sprog	
Tema	Et varieret og korrekt sprog og evnen til at bruge det, så det passer i forskellige situationer, øger børns mulighed for at blive forstået. En tidlig og god stimulering af børns ordforråd og forståelse af begreber og regler, der gælder for det talte sprog, er derfor en vigtig del af dagtilbuddet. Med sproglig udvikling menes både talesprog, skriftsprog, tegnsprog, kropssprog og billedsprog.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil udvikle børnenes sproglige kompetencer. ➤ Vi vil lære børnene at kommunikere i en god tone. ➤ Vi vil lære børnene at benytte sproget som konfliktløser.
Inklusion	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Børnenes sproglige udvikling styrker deres muligheder for at deltage i fællesskabet. Vi iværksætter derfor en særlig indsats i forhold til de børn som har sproglige udfordringer.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ➤ I dagligdagen har vi fokus på sproget, hvor der bl.a. arbejdes med rim og remser, sanglege, højt læsning m.m. ➤ Vi arbejder med "Hit med Lyden", hvor børnene lærer bogstaver og bogstavlyde at kende. ➤ Alle børn sprogvurderes ved hjælp af Hjernen & Hertet. ➤ Vi fungerer som rollemodeller, og taler pænt til børn, forældre og kolleger, og sætter tydelige grænser i forhold til uhensigtsmæssig brug af sproget. ➤ Vi benytter dialogisk læsning, som metode ved oplæsning. Vi benytter bl.a. materialet fra "Sprogpakken". ➤ Vi stiller åbne spørgsmål, som indbyder til dialog. "Samtaler i hverdagen" (Sprogpakken). ➤ Vi deltager aktivt i børnenes konfliktløsning, hvor vi guider dem til at finde gode løsninger. ➤ Vi lægger op til at børnene skal fortælle om deres børnehaveliv derhjemme, og spørger ind til børnenes oplevelser derhjemme. ➤ Vi arbejder i små grupper, hvor den enkelte har nemmere ved at komme til orde, og vi har mulighed for at være nærværende. ➤ Vi har et tæt samarbejde med forældrene, hvor vi fungerer som vejledere i forhold til sproglig udvikling. ➤ Vi samarbejder med "Sproghuset".
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi oplever, at der er en positiv tone i mellem børnene. ➤ Vi oplever, at børnene bliver rollemodeller for hinanden.

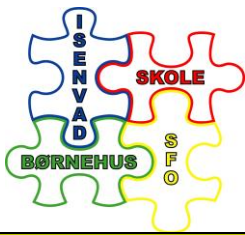
Pædagogisk læreplan 2017

	<ul style="list-style-type: none">➤ Vi oplever, at børnene beder de voksne om hjælp eller gør opmærksom på at andre har brug for hjælp.➤ Vi oplever, at børnene gør opmærksom på egne behov og ytre sig i fællesskabet.➤ Børnene benytter rim og remser fra bl.a. "Hit med lyden".
Evalueringsproces	<ul style="list-style-type: none">➤ Vi vil udvikle børnenes sproglige kompetencer. <p>I foråret 2017 har vi haft fokus på den sproglige udvikling i vores funktionsgrupper. Her har vi arbejdet med børnenes sproglige udvikling på tre forskellige udviklingsstadier. De tre funktionsgrupper har udarbejdet hver deres SMITTE-model i forbindelse med planlægningen af forløbet. I perioden er der lavet Pic-Collage som dokumentation og forløbet er afslutningsvis evalueret på et P-møde. Institutionens sprogfyrtårn har arbejdet med sproglig udvikling i mindre grupper, hvor de børn som har haft særlige udfordringer er blevet prioriteret. Sprogfyrtårnet har også benyttet materialer fra "Sprogpakken" som inspiration for den samlede personalegruppe. Ligeledes er personalegruppen blevet præsenteret for nye strategier (Justin Brown). Ved anvendelse af disse nye strategier i praksis er det muligt at skabe sproglig udvikling i hverdagen. Forløbet har øget personalets bevidsthed i forhold til at arbejde med sproglig udvikling.</p> <p>Vi har i forløbet også haft fokus på at tale pænt. Her er der både arbejdet med et pænt sprogbrug og det at tale pænt til hinanden.</p>

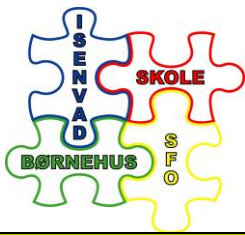
Pædagogisk læreplan 2017

Krop og bevægelse	
Tema	Børn udvikler i barndommen grundlæggende motoriske evner, der styrker deres forudsætninger for at udvikle sig. Dagtilbud skal bidrage til at styrke børns udvikling af motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed. En aktiv brug af naturen og dagtilbuddets nærmiljø giver muligheder for fysisk udfoldelse og udfordring. Ved aktivt at udforske kroppens muligheder og begrænsninger udvikles børnenes færdigheder og vaner. De får erfaringer i, hvad det betyder at køble f.eks. det talte sprog og kropssproget, og de udvikler herigennem også respekt for, at andre kan have et andet udtryk og andre reaktioner.
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil skabe mulighed for, at børnene udvikler og udfordres på deres fin og grov motorik. ➤ Vi vil lære børnene om kroppens evner og begrænsninger, samt deres kendskab til kroppens sanser. ➤ Vi vil give børnene lyst til, at bevæge sig og afprøve deres motoriske formåen.
Inklusion	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Når barnet har styr på egen krop, er fundamentet for at forstå andres signaler lagt. ➤ Børnenes motoriske udvikling danner fundamentet for fremtidig læring og udvikling, og giver børnene mulighed for at deltage aktivt i fællesskaber. ➤ Vi iværksætter i et tæt samarbejde med forældrene en særlig indsats i forhold til de børn, som er motorisk udfordret, således at deres vilkår for at deltage i fællesskabet styrkes. ➤ Vi samarbejder med den kommunale fysioterapi i forbindelse med udarbejdelse af sensoriske profiler. ➤ Vi har to medarbejdere, som er uddannet til at udføre motoriske test af børnene. Den motoriske test udføres ved behov.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi benytter mulighederne i SENTRUM, hvor børnene kan udfolde sig kropsligt. ➤ I børneløbeklubben træner vi børnenes udholdenhed og grov motorik. ➤ Vi har fokus på, at børnene øver sig i at være selvhjulpne. ➤ På legepladsen skaber vi muligheder for fysik aktivitet. ➤ Vi tager på ture i naturen omkring os, hvor børnenes grov motoriske evner udfordres. ➤ Vi udfordrer børnenes fin motoriske evner, ved at have fokus på kreative aktiviteter. ➤ Vi benytter massage, fodbad og lege hvor børnene lære at røre og blive berørt. ➤ Vi arbejder med at udvikle børnenes beherskelse af kroppen og evnen til at være i ro.

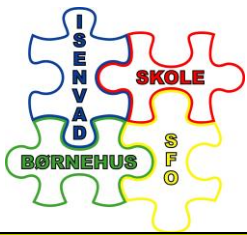
Pædagogisk læreplan 2017

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi laver motoriske sanglege, hvor de motoriske grundelementer bearbejdes. ➤ Vi indleder i 2017 et samarbejde med Musikskolen. ➤ Hver måned laver børnene en tegning med et bestemt tema. ➤ Vi arbejder med børnenes sanser og deres bevidsthed om sansernes brug.
<p>Tegn på læring</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi oplever, at børnene har lyst til at bruge deres krop, og afprøve grænser. ➤ Børnenes kreative produkter udvikles over tid. ➤ Børnene tager initiativ til at eksperimentere med forskellige materialer. ➤ Der skal være en udvikling i den motoriske test hos de børn vi tester.
<p>Evalueringsproces</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil give børnene lyst til, at bevæge sig og afprøve deres motoriske formåen. <p>I hverdagen opfordrer vi børnene til at bevæge sig og bruge kroppen. Vi har bl.a. mulighed for at benytte SENTRUM, hvor der er mange bevægelsesmuligheder. Når vi går i SENTRUM sker der i såvel små som store grupper, hvor der er planlagt et forløb, som udvikler børnenes motorik og fysiske formåen. Vi laver også bevægelses lege bl.a. på legepladsen, hvor de voksne planlægger og gennemfører målrettede fysiske aktiviteter. Når der arbejdes med forskellige temaer i funktionsgrupperne tænkes motorik ind i de fleste aktiviteter. Da funktionsgrupperne er aldersopdelt arbejdes der bl.a. målrettet med at udvikle børnenes selvhjulpethed i forhold til deres udviklingsniveau.</p> <p>Der arbejdes med børnenes finmotorik i de kreative aktiviteter, der er en del af hverdagen. Ligeledes arbejder vi med børnenes sanser, hvor vi bl.a. giver børnene massage og fodbad.</p> <p>Flere medarbejdere har en motorik uddannelse og er i stand til at lave motoriktest. Motoriktesten laves på de børn, som er motorisk udfordret. De mange motoriske aktiviteter dokumenteres ved hjælp af Pic-Collage og motoriktest, hvor det er nødvendigt.</p> <p>Vi har erfaret, at det er vigtigt at de voksne er bevidst om, at der er flere vinkler på motorisk udvikling. Det handler ikke kun om, at få børnene til at bevæge sig.</p>

Pædagogisk læreplan 2017

Naturen og naturfænomener	
Tema	<p>Naturoplevelser i barndommen bidrager både til den følelsesmæssige, mentale og fysiske udvikling.</p> <p>Naturen giver rum for oplevelser og aktiviteter på alle årstider og i alt slags vejr. Temaet skal bidrage til at gøre børn bekendt med og give dem forståelse for planter, dyr, årstider og vejr. Børn kan få vigtige erfaringer, eksperimenter og hente viden om naturfænomener og sammenhænge.</p> <p>Inddragelse af naturen kan danne grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.</p>
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil skabe interesse og forståelse for naturen hos børnene. ➤ Vi understøtter, børnenes lyst til at undersøge og eksperimenter. ➤ Vi lærer børnene, at passe på naturen og dens ressourcer.
Inklusion	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Naturen bliver det fælles tredje for børnene. ➤ Fælles oplevelser i naturen giver mulighed for nye fællesskaber, hvor også børn med særlige behov kan indgå på lige fod. ➤ I naturen får børnene mulighed for, at være sammen under frie rammer.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi deltager i "Skraldeuge" og har tema uger om affald og genbrug. ➤ Vi tager til "Landsskuet" hvert år. ➤ Vi benytter nærmiljøets mangfoldige muligheder, og tager på tur til skov, hede og sø. ➤ Vi laver mad over bål og har egen køkkenhave, hvor børnene kan følge udviklingen på nært hold.
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Børnenes viser interesse for genbrug. ➤ Børnene undersøger det de finder i naturen, og benytter institutionens I Pads til at, søge yderligere viden om emnet, når vi kommer hjem. ➤ Børnene har lyst til at komme ud i naturen og færdes hjemmefant.

Pædagogisk læreplan 2017

Evalueringsproces

- Vi understøtter, børnenes lyst til at undersøge og eksperimentere.

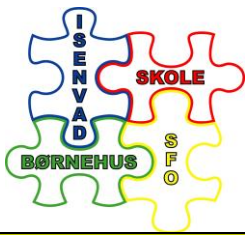
I efteråret 2016 havde funktionsgrupperne fokus på naturen. Der blev i forbindelse med planlægningen udarbejdet en SMITTE-model og forløbet blev dokumenteret ved hjælp af Pic-Collage. Efterfølgende er processen evalueret på et P-møde.

I funktionsgrupperne fik børnene en række naturoplevelser, hvor de bl.a. havde besøg af en jæger på en tur i skoven. De prøvede at plukke en fasan. Senest har vi haft et akvarium opstillet, hvor børnene dagligt har kunnet følge haletussernes udvikling.

Funktionsgrupperne er aldersopdelt, hvilket giver mulighed for at arbejde målrettet med naturen i forhold til børnenes udvikling/alder. Eventyrbanden har bl.a. arbejdet med vejr og vind.

Vi prioriterer at komme ud hver dag og har indført en ugentlig udedag.

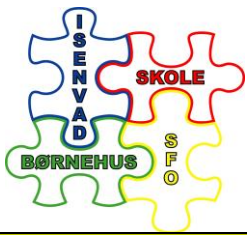
Når børnene viser interesse for at undersøge og eksperimentere hjælper vi dem på vej, og giver dem ny viden og indsigt i naturens mangfoldighed.

Pædagogisk læreplan 2017

Kulturelle udtryksformer og værdier

Tema	<p>Dagtilbuddet skal give børn mulighed for at opleve kunst og kultur og for selv at udtrykke sig æstetisk. Kultur er udtryk for menneskers forståelse af og tilgang til verden. Det er gennem mødet med andre og det anderledes, at man definerer sit eget kulturelle ståsted og genkender egne kulturelle rødder. Mødet med andre udtryksformer giver børn kendskab til, at menneskers sprog, vaner og levevilkår kan være forskellige. Temaet omhandler udtryksformer som børnelitteratur, film, faglitteratur, musik, billeder med mere. Men også deltagelse i kunstneriske arrangementer, udflugter til kulturelle tilbud i lokalsamfundet og andet kan bidrage til børns kulturelle kendskab.</p>
Læringsmål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil værne om traditioner og værdier, som tegner den danske kultur. ➤ Vi vil udvide børnenes horisont i forhold til, hvad der sker i verden omkring dem, eksempelvis kulturelle forskelle. ➤ Vi vil give børnene mulighed for at udtrykke sig æstetisk, eksempelvis ved at tegne, male, danse, klæde sig ud, klippe og klistre.
Inklusion	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Med kunst og kultur er det så forunderligt, at alle kan deltage på præcis det niveau, de er på. Der er ikke noget der er rigtigt eller forkert. ➤ Vi anerkender forskelligheden, og fremmer dermed den enkeltes lyst til at udtrykke sig.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi følger de danske højtider, eksempelvis ved at gå i kirke til jul og påske og afholde fastelavnsfest. ➤ Nissecircus i SENTRUM. ➤ Vi fejrer hinanden på fødselsdage. Flaget hejses og der synges fødselsdagssang. ➤ I hverdagen præsenteres børnene for kreative udfoldelsesmuligheder. ➤ Vi hører musik og synger med børnene. ➤ Vi inviterer omverden ind i institutionen. ➤ Vi modtager børn fra forskellige folkeslag. ➤ Vi skaber mulighed for at børnene kan klæde sig ud og lege rolle lege.
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Børnene efterspørger musik og sang. ➤ Børnene tegner, maler, klipper og klistrer. ➤ Børnene leger med andre uanset forskelligheder og kulturelle baggrunde.

Pædagogisk læreplan 2017

Evalueringsproces

- Vi vil værne om traditioner og værdier, som tegner den danske kultur.

Den danske kultur er fundamentet for hverdagen i institutionen. Derfor værner vi også om de mange traditioner og værdier der kendetegner dette. Det betyder også at vi er åbne over for omverden og det der er anderledes.

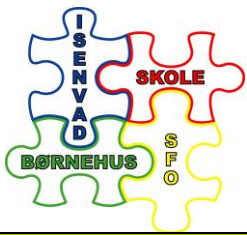
En meget vigtig tradition og værdi i den danske kultur er, at vi mødes omkring frokostbordet og spiser sammen. Her har de voksne og børnene en stud sammen, hvor der er mulighed for nærvær og samtale. Vi spiser i mindre grupper, hvor den voksne har mulighed for at have fokus på nogle få børn.

I løbet af året samarbejder vi bl.a. med kirken i forbindelse med højtiderne. Vi deltager i jule- og påskekudstjeneste og får besøg i institutionen af præst og sognemedhjælper, som fortæller børnene om de kirkelige traditioner.

Årets øvrige traditioner som fastelavn, Sankt Hans og den lokale byfest er ligeledes en del af institutionens program.

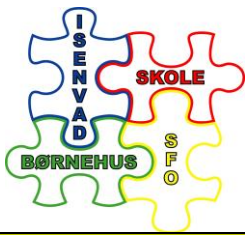
Vi har gennem årene indført forskellige traditioner. Her skal bl.a. nævnes vores "Bedsteforældre dag" og "Adventsarrangement" hvor vi oplever meget stor opbakning fra henholdsvis bedsteforældre og forældre.

Vi dokumenterer disse arrangementer ved hjælp af Pic-Collage.

Pædagogisk læreplan 2017

Børn med særlige behov	
Tema	<p>Børn har forskellige forudsætninger, og derfor er der også metoder og aktiviteter, der er mere hensigtsmæssige end andre, når det handler om børn med særlige behov.</p> <p>Børn med særlige behov defineres som alle de børn, der har behov for en særlig tilrettelagt pædagogisk indsats for at udvikle deres kompetencer. Børn med særlige behov bør som udgangspunkt ikke udskilles fra resten af gruppen. Det pædagogiske personale skal sætte fokus på, hvilke metoder, aktiviteter med videre, der er velegnede til at inkludere børn med særlige behov i gruppen.</p>
Læringsmål for det pædagogiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi vil skabe rammer, som med udgangspunkt i den anerkendende tilgang, skaber et inkluderende miljø for børn med særlige behov. ➤ Børn med særlige behov fastholdes i lokalmiljøet. ➤ Vi vil lære børnene at respektere forskelligheden.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Der udarbejdes handleplan for børn med særlige behov. ➤ Relevante eksterne samarbejdspartnere inddrages i nødvendigt omfang. ➤ En medarbejder fungere som ressourcepædagog, og har gennemgået den kommunale uddannelse som ressourcepædagog. Der er afsat 10 timer ugentligt til ressourcearbejdet. ➤ Vi vil behandle børn forskelligt, for at give dem lige vilkår. ➤ Børn med særlige behov er inkluderet i et eller flere børnefællesskaber. ➤ Personalet videreuddanner sig løbende og specialiserer sig inden for specifikke områder.
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Det pædagogiske personale har de nødvendige kompetencer i forhold til, at afdække om børn har særlige behov. ➤ Ved bekymring i forhold til et barn handler det pædagogiske personale i forhold til organiseringen i TVÆRS samarbejdet, med K-møder og netværksmøder. ➤ Det pædagogiske personale ved, at børn kan have særlige behov af forskellige årsager, - i perioder eller vedvarende i deres liv. ➤ Det pædagogiske personale uddannes løbende i forhold til relevante problemstillinger. ➤ Det pædagogiske personale har et diplommodul i inklusion.

Pædagogisk læreplan 2017

Evalueringsproces

- Vi vil skabe rammer, som med udgangspunkt i den anerkendende tilgang, skaber et inkluderende miljø for børn med særlige behov.

Institutionens slogan "Vi behandler børn forskelligt for at give dem lige vilkår" er grundlæggende i det pædagogiske arbejde.

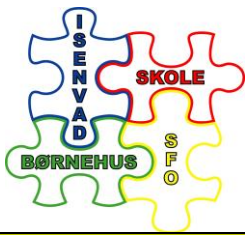
Der arbejdes i vid udstrækning i små grupper, hvor der er mulighed for at tage individuelle hensyn og målrette det pædagogiske arbejde på de udfordringer det enkelte barn har.

Institutionens ressourcepædagog arbejder ligeledes målrettet med børn med særlige behov. Der udarbejdes handleplaner og i enkelte tilfælde arbejdes der med piktogrammer.

Det øvrige personale har gennemgået et uddannelsesforløb inden for specifikke områder.

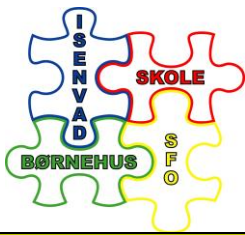
Blandt de tiltag der benyttes i forhold til børn med særlige behov, kan nævnes strukturerede pauser, hvor det enkelte barn får mulighed for at samle energi til en lang dag i institutionen.

Vi benytter LP-modellen som arbejdsmetode, når vi har behov for at afklare de udfordringer et barn er i. Hermed anerkender vi det enkelte barn og dets særlige forhold.

Pædagogisk læreplan 2017

Overgange	
Tema	Børn og unges liv skal ses som en helhed. Derfor er det vigtigt at sikre et forpligtende samarbejde med forældrene og desuden et forpligtende tværfagligt samarbejde mellem de forskellige faggrupper og aktører, som har med barnet/den unge at gøre.
Læringsmål for det pædagogiske læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> ➤ At skabe læringsmiljø, hvor den enkelte udvikler sig og lærer. ➤ Vi vil gøre børnene i stand til at mestre livet og dets udfordringer. ➤ Vi vil skabe et tæt samarbejde med forældrene, som spiller en aktiv rolle i barnets liv. ➤ Vi arbejder tæt sammen med dagplejen og skolen.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ved overgange anvendes Børneprofilen i Hjernen & Hjertet som et dialogredskab mellem forældre og pædagoger. ➤ Vi har et tæt samarbejde med dagplejen, som kommer regelmæssigt i institutionen, ligeledes besøger vi dagplejen inden barnet starter i børnehave. ➤ Velkomstbrev og informationsfolder sendes til alle kommende børn. Forældre og barn inviteres på besøg i institutionen. ➤ Der er et tæt samarbejde med skolen/ DUF'en i forbindelse med skolestart, hvor barnet overleveres skrifteligt og mundtligt. Børnene besøger Indskolingen og DUF'en inden skolestart. ➤ Der afholdes årligt et informationsmøde, hvor forældrene informeres om rullende skolestart.
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Børn og forældre oplever gode overgange fra et tilbud til et andet, hvilket skaber tryghed for såvel børn som forældre. ➤ Konstruktivt samarbejde mellem relevante faggrupper, som gennem en tæt dialog til stadighed udvikles.

Pædagogisk læreplan 2017

Evalueringsprocesser

- Vi arbejder tæt sammen med dagplejen og skolen.

Der er et meget tæt samarbejde med dagplejen i Isenvad. De lokale dagplejere kommer ofte på besøg i institutionen. Der er lavet en fast plan for deres besøg, hvor en gruppe børn sammen med en medarbejder så vidt muligt, er sammen med dagplejen. Når børnene senere skal starte i børnehaven kender de institutionen og personalet. Det giver en tryk start på børnehaven livet. Inden børnehaven start besøger vi barnet hos dagplejeren. Det sker ved, at en medarbejder sammen med en lille gruppe børn kommer på besøg og leger. I den forbindelse er der en mundtlig overlevering, som sammen med dialogen med forældrene danner et godt grundlag for en god børnehaven start. Forældrene inviteres sammen med barnet til et besøg i børnehaven inden starten, hvor der informeres om institutionens hverdag.

Børnehuset Isenvad er organisatorisk sammenlagt med Isenvad Skole, og der er derfor et naturligt meget tæt samarbejde.

Isenvad Skole har rullende skolestart, hvilket giver mulighed for, at tilrettelægge skolestarten således, at den imødekommer det enkelte barns behov.

Der er skolestart 3-5 gange årligt, hvor en mindre gruppe børn starter i skole.

Inden da har der været en tæt dialog mellem skole, institution og forældre omkring det enkelte barn. Her anvendes Hjernen & Hjertet som udgangspunkt for dialogen.

Børnene har været på besøg i skole og SFO. Børnehaveklasselederen har været på besøg i børnehaven.

Børnene er gennem det skoleforberedende arbejde i "Eventyrbanden" forberedt på den "nye" hverdag i skolen.